

אור מופלא

לרעות בגנים לאור תורת מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב ותלמידיו הק' זיע"א

נראה אור

אמרות קודש ופגנים יקדים על פרשת השבוע

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' (כה, כא) התפילה צריכה להיות על צער השכינה

הנה ידוע כשיבוא לאדם איזה צרה או יסורין ח'ו'. אז ישכיל ויבין בדעתו שבודאי יש צער גדול להשכינה הק' כביכול. כי בכל צרתם לו צר כביכול. לכן כשהאדם ישר נותן אל לבו להתפלל להש"י על איזה דבר. צריך להיות עיקר כוונתו ורצונו בתפלתו עבור שיתמלא החסרון שיש בהשכינה מזה כביכול. ע"י קלני מראשי כו' וכשיתוקן שם הפגם והחסרון אז ממילא יתוקן ג"כ חסרונו ויגאל מצרתו. וכן עשה יצחק אע"ה שה' כל מגמתו ורצונו וכוונתו רק למלאות החסרון בהשכינה הק' כביכול. וזהו ויעתר יצחק לה'. לנכח אשתו. היינו עבור השכינה שהיא לנכח אשתו. כי עקרה היא דייקא. ואז ממילא נפקדה ג"כ רבקה אשתו. והבן. (אוהב ישראל)

האבות פעלו בתפילתם לבנים עבור הורות הבאים

האבות מוחמת שהיו עקרים והרבו בתפילה כל כך, עשו פעולה לדורות, האבין זיי דורך גיבראכין, שכל מי שיתפלל על בנים מוכרח להיות לו בנים.

(הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א)

הרצוה להתאמץ בתפילה פתוחין לו פתח שיוכל למלאות רצונו

במד"ש ויעתר לו ה', משל לבן מלכים שהי' חותר על אביו ליטול ליטרא של זהב והי' זה חותר מבפנים וזה חותר מבחוץ, פירוש דאם אדם מתאמץ בתפילה יותר מכפי טבעו הרגיל, פותחין לו כנגדו נמי מן השמים למעלה מן הטבע, ואפילו שאינו כדאי וזה נקרא חתירה שאינו דרך פתח הרגיל, ויש לדקדק דמדקאמר זה חותר מבפנים דהיינו המלך שהוא בפנים תחילה, דמשעה שנתן דעתו להתאמץ בתפילה, אפילו טרם שהתחיל להתפלל, תיכף חותר מפנים, וזה עצמו הוא מסייע ונותן כח לאדם לתפילה, וזה ה' שפתי תפתח מכלל שהם סגורין, אך להתאמץ בתפילה כ"כ אינו דבר נקל לכל איש, ונראה שע"פ בשבת דכתיב ביום השבת יפתח וגו' שאז בלא"ה השערים פתוחים זה עצמו נותן כח לאיש להתחיל להתאמץ בתפילה ואז ממילא הפתיחה שע"י התפילה הוא באופן אחר לגמרי, וע"כ גם בשבת אומרים ה' שפתי תפתח. (שם משמואל, תרע"ג)

התפילה צריכה להיות בשמחה

יצוה כי בתפילה ההכרח להיות בשמחה והתלהבות, להודות על העבר ולבקש על העתיד, אבל בעצבות לא יפעול מאומה. וידוע דרך הנשים לבקש רחמים בבכיה, וכדאיאת בגמרא שמעתה מצויה (בבא מציעא נט, א) ומן הסתם גם רבקה אמנו התפללה בדרך זה. אבל יצחק

התפלל בשמחה היפוך מתפילתה, וזה שאמר לנוכח מלשון נגד והיפוך. ועל זה אמר, ויעתר לו ה' - לו ולא לה.

(הרה"ק רבי ישראל יצחק מווארקי זיע"א)

***

ויתרוצצו הבנים בקרבה (כה, כב)

אמונת הבורא תלוי באמונה בצדיק

כבר הבאנו במקום אחר אשר צריך להיות לאדם אמונה בצדיק הדור כי אם יש לו אמונה בצדיק יש לו אמונה גם בהקב"ה וע"כ צדי"ק עולה ב"פ אמונה, ואם אין לו אמונת צדיק גם אמונת הבורא לא תתקיים אצלו כמ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו ואי' 'במד"ר אשר מי שמאמין במשה כאלו מאמין בה'. וזה ויתרוצצו הבנים בקרבה היינו שעשו חלק על אמונה בצדיק וזה ויתרוצצו הבנים מלשון שבירה כמו רצץ את מוחו, ואם נשבר צדי"ק לשנים עולה החצי מספר בני"ם פעם אחת אמונה, וזה ויתרוצצו הבנים דייקא ותאמר א"כ למה זה אנכ"י היינו באם אין לו אמונה בצדיק גם אמונת הבורא המצווה לנו באנכ"י ה' אלקיך ג"כ לא יתקיים, וזה ותלך לדרוש את ה' שהלכה לדרוש מה זה דכתיב את ה' אלקיך תירא לרבות ת"ח, הרי שצריך להאמין בצדיק הדור ג"כ, וע"כ אנכ"י עם ב"פ ה' אלקי"ם עולה עה"כ במספר אמונה עם צדי"ק ונדרש ב"פ ה' אלקים כי כתיב אנכ"י ה' אלקיך וכתוב את ה' אלקיך תירא, לרמז אשר אמונת הבורא ואמונה בצדיק תלוי זה בזה. (עטרת ישועה)

***

ורב יעבוד צעיר (כה, כג)

ג' דרכים בפירוש הפסוק

ניתן לפרש הכתוב בג' אופנים, א. 'ורב אדם שהוא אצל עצמו רב ובעל גאה ורם לב, 'יעבוד צעיר' הקב"ה מקטין אותו, ב'. 'ורב למי עושה הקב"ה רב וגדול 'יעבוד צעיר' מי שמקטין את עצמו, ג'. 'ורב יעבוד צעיר' על האדם לעבוד הרבה עד שיוכל להיות קטן. (הרה"ק מרדכי זיע"א)

***

ויעש להם משתה (כו, ל)

משמחת נישואין נשפע פרנסה וכל טוב

דהנה שמעתי מכאדמו"ר הרב ממעזבוש כאשר האדם עושה איזה נישואין לבניו משם באה לו פרנסה, ומצאתי רמז לזה בזה הפסוק ויעשה להם משתה, דהיינו שעושה חתונה לבניו. ויאכלו וישתו - באה לו פרנסה וכ"ט. (אור לשמים)

***

הקול קול יעקב והידים ידי עשו (כו, כב)

ע"י תורה ותפילה מלאכתו נעשית ע"י אחרים

ידוע מה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (בר"ר סה, ב) בזמן שקול קול יעקב מצפצץ בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, אין הידים ידי עשו, פירוש כשקול קול מצפצץ וכו', אין צריך לעבוד על הפרנסה כי 'ידים' לעשות עבורם 'ידי עשו', כי מוכרח להיות עבדינו, ומה שקנה עבד קנה רבו, וכמו שישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי אחרים, ואפילו תמיד, וכן פרשנו הפסוק (תהלים קיא, ה) טרף נתן ליראיו, כי הדבר ההווה, שייך נמי לשון עתיד, כמו שפרש רש"י כמה פעמים. (זאת זכרון)

אור חדש

אמרות קודש מרועי החסידות בדורינו

אמרות קודש

מכ"ק אדמו"ר מאלכסנדר שליט"א

ויחפור באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ (כו, כב) איתא בפירוש הרמב"ן ז"ל (שם, ט) כי ע"כ האריך הכתוב בענין הבארות, לפי שכל מעשי אבות סימן לבנים, וגו' בארות הללו רומזים לג' בתי מקדשים, עשק ושטנה רומזים למקדש ראשון ושני שעשו האומות מריבה עם ישראל עד שהחריבו, וזה השלישי, רחובות, שחפר יצחק רומז לבית השלישי שיבנה במהרה בימינו, שהוא יבנה ולא יחרב, ולא יהיה בו שום ריב, וה' ירחיב לנו.

וטעם הדבר כתב בכלי יקר (שם), כי בית ראשון נחרב בסבת המריבה והשנאה שהיתה בין מלכי ישראל ומלכי יהודה (עי' יומא ט, ב), ובית שני נחרב על ידי שנאת חנם ומחלוקת שהיתה בין כל ישראל, ועדיין השטן מרקד בינינו בעוונותינו הרבים (סנהדרין סד, א), אבל הבית השלישי שיבנה ע"י מלך המשיח במהרה בימינו, נאמר עליו (ישעיה טו, י) למרבה המשרה ולשלום אין קץ, כי אך שלום ואמת יהיה בימיו, על כן הוא יעמוד לעד ולא יחרב, והוא נקרא כאן 'רחובות', עיי"ש.

ויש להתבונן למה דוקא אצל יצחק שמדתו מדת גבורה, דוקא במעשיו, רומז ענין הגאולה העתידה ובנין הבית השלישי, כמבואר כאן בענין הבארות, וכמו שרמזו בבעל הטורים על פני כל אחיו נפל (כה, יח) וסמך ליה ואלה תולדות יצחק, לומר כשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח בן דוד שהוא מתולדות יצחק, וכדאיאת בגמרא (שבת פט, ב) שלעתיד לבוא יאמר הקב"ה לאברהם וליעקב בני חטאו לי, והם אומרים לפניו רבוש"ע ימחו על קדושת שמך, רק יצחק ימליץ טוב עליהם וילמד עליהם זכות ויאמר אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך, ואם תמצא לומר כולם עלי הא קריבית נפשי קמך, הרי שמישח רמוז ב'תולדות יצחק', ודוקא הוא יהיה המליץ טוב על ישראל להביאם אל הגאולה, וזה צ"ב אחרי שמדתו גבורה כנודע.

ונראה לומר ע"פ אז"ל (אבות, א) איזהו גיבור הכובש את יצרו, פירוש, זהו עיקר כח הגבורה להיות כובש את יצרו, לכל ליפול ברשתו לעשות הרע בעיני ה', ובמדות טובות היינו להעביר על מדותיו, כמו שאחז"ל (ראש השנה ה, א) כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, וכאשר האדם כובש את יצרו ומעביר על מדותיו, כדי לעשות בזה רצון ה', הריהו מקריב את עצמו, והוא בבחינת מוסר נפשו ורצונו להש"י. וזה הוא תיקון העולם ממידות רעות, משנאת המשך בעמב"ד <<

דה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זע"א ד' כסלו תרל"ח

אורו של רבינו הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זע"א הפציע בעיירה זאריק לאביו הרה"ק רבי ישראל יצחק מווארק זע"א, ולאמו הרבנית הצדקנית מרת רחל ע"ה. רבינו קנה חכמה מאביו הק', וביקר בהיכלו של הרה"ק מלך ישראל מרחין זע"א יחד עם אביו הק'. **בצעירותו** נתקבל לרב בגארבעטשאב, ולאחמ"כ כיהן ברבנות בפשיסחא ובגור, ואחריהם העתיק מושבו לאמשינוב. **בהגיעו** לפרקו נישא להרבנית הצדקנית מרת שרה לאה ע"ה בת ר' שמואל מפארצובא ז"ל. **לאחר** הסתלקות אביו הק' בשנת תר"ח הסתופף רבינו אצל הגה"ק רבי שרגא פייבל מנריצא זע"א, ולאחר הסתלקותו החל רבינו בהנהגת העדה בעיר אמשינוב, לצד אחיו הרה"ק רבי מנחם מענדל מווארק זע"א. **רבינו** פעל רבות בעסקנות לטובת אחיו היהודים, ופעל לביטול גזירת הלבוש ע"י הממשלה. **ויאסף** אל עמיו ביום ד' לחודש כסלו תרל"ח, ומנו"כ באמשינוב.

רבינו אמר: בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, ופירש בדרך חיים תוכחות כחום היום, שאברהם אבינו ע"ה לימד דרך חדשה מוסר, אשר כאו"א חייב לראות את עצמו, ולהתבונן במצוות הכנסת אורחים, הוא מעמיד את עצמו בפתח הבית, סמוך לדלת ואת אורחים

♦ הווא היה אומר ♦
אדם יסודו מעפר וסופו לעפר. יסוד האדם הוא שיתרחק ויתרומם מהעפר, אבל ח"ו מסלף הוא דרכו וסופו שהולך ומתקרב לעפר, היפך יסודו.

הוא הופך לבעלי הבית, ובלשונו הטהור: אברהם אבינו האט געלערנט א נייעם דרך אין הכנסת אורחים, ער שטעלט זיך ביי די טיר, און מאכט דעם אורח פירט דעם בעל הבית.

בילדותו היה הולך רבינו בכל שבוע לאביו הקדוש להבחין על תלמודו. ואחר שבתנו אמר לו אביו מדאָרף בעסער צו וועלן, והתאמץ בלימודו עוד יותר, ובכל זאת גם בשבוע השני אמר לו זאת. וכן היה במשך כמה שבועות, עד שלא יכל להתאפק עוד ופרץ בבכיה ואמר: טאטע זאג מיר ווי אזוי וויל מען בעסער לערנען. וענה לו: א מען וויל נישט קיין אנדערע זאך, כי באם רוצה עוד מה אין שיין לומד רצון בהלימוד.

כששאלו את רבינו על כתיבת דברי תורה השיב: דעם קונץ פון דעם ווארט ווער וויל דען שרייבן, דעם ברען פון ווארט ווער קען דען שרייבען.

פעם חיכה רבינו על מסילת הברזל, וכשנעשה רעש וחפזון בין המחכים שהרכבת עומדת לצאת, שאל כמה זמן עד היציאה, והשיבו לו שיש עוד שנים או שלשה רגעים. אמר: אין צווי צו דריי מינוט קען מען דאך פינעף מאהל תשובה טועה.

דרכו של רבינו היה לילך במרוצה ובמהירות, וכששאלוהו על כן, אמר: יהודי צריך תמיד לרוץ, ולברוח מהרע ולרוץ להטוב. וכן הכתוב אומר סור מרע ועשה טוב.

לרבינו היה פעם אחת קפידה גדולה על אחד, ולא כעס עליו ומחל לו תיכף, אך שחשב אולי ע"פ דין תורה אינו מחוייב למחול לו.

ואמר ע"ז סברא, שאם יקפיד ויכעס עליו, אולי אח"כ יהיה לו חרטה למה עשה כן, כי כל איש אך אדם הוא, ואלי הצדק עם שכנגדו. ויחפש אותי לבקש ממנו מחילה, ויצטרך לחפש אחריו במזרח ומערב צפון ודרום, כי לפעמים ייסע למרחקים, ואיך ישיגו למען ימחול לו. אבל אם ימחול לו תיכף ומיד, אף שצריך הוא לחוש אולי ע"פ דין תורתנו הקדושה אינו מחוייב למחול לו, א"כ חטאו להש"י בלבד, והש"י מלא כל הארץ כבודו, וכבודו מלא עולם, ובכל זמן ובכל מקום אפשר לבקש ממנו יתברך מחילה.

על השאלה אמאי לא מצאנו בתורה שום ציווי על מצות הכנסת אורחים, והלא גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה. תירץ רבינו, כי אם היה כתוב מהכנסת אורחים, אז היה כל אדם מישראל עומד בפרשת דרכים לתפוש את האורחים להאכילם ולהשקותם. והעני המסכן הזה, צריך באותה עעה לילך ולהשתכר או לישן מעט לנוח מטורח הדרך וכו', ובא זה ונטלו בכח לביתו. ע"כ רמזה תורה הכנסת אורחים במצות ואהבת לרעך כמוך. להיות ערום בדעת, לאמר מעט ולעשות הרבה.

רבינו שאל לשמו ומקום מגוריו של אחיה, והבטיח לה שהכל יבוא על מקומו בשלום, רבינו הוריד תיכף את הטלית מכתפיו, קרא למשמש ושכרו כרכרה, ונסעו לביתו של הרב של פראגא, וביקשו להצטרף עמו וכך הלכו יחד לבית האח העשיר. העשיר הכניסם לביתו בכבוד גדול והגיש לשולחן תה לשתות, אך הרבי אמר לו, לא אוכל עתה לשתות, כי קודם יש לי דבר אֵלֶיך. וישאלו על דבר אחרותו, למה אינו עוזר, ויען ויאמר, כיון מאז שנכנס בעלה בשכרות כל הכסף הולך אל בית היין, ומה לו להתאמץ עבור זה. ואמר לו הרבי שאכן למען זה בא אליו, ומבקש ממנו שישלח ג' רובל כל שבוע לאחותו במשך ג' שנים, והוא

>> המשך מעמוד א' חנם ומחלוקת, הנצרך אל הגאולה וימות המשיח שנאמר בו 'ולשלום אין קץ' כנ"ל. וי"ל כי זה היה מדת עבודת יצחק אבינו ע"ה במדתו מדת הגבורה, שכל ימיו הקריב את עצמו לעולה תמימה כליל להש"י, להיות מעביר על מדותיו, ושינה את טבעו מ'גבורה' ל'וותרנות', לעשות רצון קונו, וכמו שמבואר בש"ל ה'ק' לענין הבארות, שאף שאמר לו הקב"ה (כו, ג) גור בארץ הזאת וגו', עכ"ז קיבל יצחק באהבה כשרבו עמו, ולא רצה להחזיק עמהם במריבה, והניחם על רצונו ויעתק משם והלך למקום אחר, ואח"כ כשבאו אליו אבימלך ופיכול, קיבל דבריהם ועשה רצונם לכרות עמיהם ברית, ואף עשה להם משתה, וכל זה מכח מדתו הגבורה, שכבש את יצרו להעביר על מדותיו וכדאיתא בספ"ה"ק שיצחק היה תמיד באנפין נהירין, ולא מצינו אצלו שום רוגז וכעס ודין, כמו באברהם שמצינו אצלו מלחמת ארבעה מלכים, וביצחק לא מצינו ענין זה כלל, כי כל ימיו היו באהבה וברצון.

ולזאת, מכיון שתיקן מדה זו, של גיבור הכובש את יצרו ומעביר על מדותיו, בוותרותו וסבלנותו, זכה להביא לתיקון העולם הנצרך אל הגאולה, שאז יהיה אך שלום ואמת, ועל כן זכה שדוקא בבארותיו יוקבע שורש הגאולה ובגין בית שלישי, והוא שורש למשיח שיהא מתולדותיו, והוא יאה המליץ טוב על ישראל לעתיד לבוא, שיגאלנו השי"ת מן הגלות החל הזה, וכמו שאמר בגמרא שיאמר לפניו יתברך 'אם תמצא לומר כולם עלי הא קריבית נפשי קמך', היינו שהקרבת א"ע כל ימי, במה שמסרתי נפשי ורצוני לכבוש היצר ולהעביר על מדותי, ועי"ז נתקן העולם לימות המשיח, ובעבור זה ראויים המה לגאולה.

והיוצא לנו מזה, אשר בודאי כל אחד מאתנו להשתדל שיגיעו מעשיו למעשי אבות, לקנות מדות טובות ולכבוש את יצרו להיות וותרן, וכאשר משתדל האדם בזה הריהו מתדבק במדתו של יצחק אבינו ע"ה ויזכה שיהא לו חלק בגאולתנו בב"א, וכה יתן השי"ת שיקויים בנו 'כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ', שנזכה להוושע בגשמיות וברוחניות בזרע של קיימא ובזיווגים הגונים, ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, אכ"י.

(של"ס פרשת תולדות תשס"ו לפ"ק נערך ע"י מכון להוצאת ספרי וכת"ל של חסידי אלכסנדר)

מבטיחו שאח"כ לא תצטרך יותר. וכמובן הסכים העשיר לבקשת הרבי. לאחר שסיכמו ביקש העשיר שכעת ישתה הרבי את התה שהגיש עבורו. אמר הרבי, יעיד הרב של פראגא אשר מלבד הרבי'סטועווע, הננו גם כן רב, והרי רב נוהג לעשות הכל בכתב... מיד כתבו שטר שמתחייב לפרוע שנה ומחצה במזומן מעתה והשאר ישלם אח"כ. אז אמר הרבי להעשיר הן תדע אשר מלבד רבי ורב, הננו ג"כ סוחר, ודרכי הסוחרים שעל החוב נותנים וועקסלען [טשעק"ס] שיכולו לפדותם. ע"כ על החוב הנותר יתן וועקסלען, וכן עשה. אז שנה הרבי התה ונפרד ממנו בברכה, ונסע לבית האיש השיכור, וסידר הענינים, ורק אז חזר לביתו לתפילתו.

רבינו דיבר פעם בשבחו של מקום וביאר מאמרם ז"ל (אבות ד, ט) 'אל תהי דן יחיד שאין דן יחיד אלא אחד', דשופט שבא לדון דיני נפשות, הרי עליו לדון גם נפשות העתידות לצאת מן האדם הנידון. וגם את ממונו אשר עתיד יהא להוריש לצאצאיו. ולשופט כזה אסור לו ואינו יכול לדון לבד. אמנם הקב"ה היודע עתידות, יכול להיות דן יחיד, באופן שלא יסבול מן הדין זולת הנידון בעצמו, אפילו נוטל מן הנידון את ממונו הרי בידו גם להחזירו לירשו.

♦ זכותו יגן עלינו ועד כל ישראל ♦
(מקורות: אהל יצחק, אוצרות החן, בית יצחק, יד דוד, שח חסידיים)